

Programma 5 Economie, Kennis en Talentontwikkeling

Provincie Noord-Brabant

Inleiding

We begeven ons nog steeds in een periode die wordt gekenmerkt door maatschappelijke en economische uitdagingen. Op (inter)nationaal niveau met de oorlog in Oekraïne, maar zeker ook regionaal en lokaal. De groei van inflatie - weliswaar lager dan verleden jaar - en de verdere prijsstijgingen van consumptiegoederen raken Brabantse burgers direct in de portemonnee. Bovendien bevinden we ons in een fase van beperkingen door stikstof, zijn grondstoffen en materialen schaars, bevinden Nederland en belangrijke handelspartners – zoals Duitsland – zich in een milde recessie, is de arbeidsmarkt zeer krap en kunnen grootverbruikers van energie in Brabant voorlopig geen nieuwe aansluiting krijgen op het net dan wel hun bestaande aansluiting uitbreiden. De maximale capaciteit van het stroomnet is immers bereikt. Echter, het zijn belangrijke randvoorwaarden die de Brabantse innovatie- en groeikansen belemmeren. Het is dan ook niet vreemd dat na twee jaar van hoge economische groei deze nu begint af te koelen. Vooral in de industrie is een omslag te zien: de industriële productie is sinds de piek in april 2022 fors gedaald door afname vraag en hoge energieprijzen. Eveneens dalen bedrijfsinvesteringen en de koopkracht van huishoudens door sterke inflatie en hoge rentes.

Het betekent dus dat we, misschien nog wel meer dan eerst, wendbaar en weerbaar moeten zijn en adaptief in moeten spelen op de veranderende economische en maatschappelijke context. Het is dus zaak om vast te houden aan de doelen en ambities die we gesteld hebben in het Beleidskader Economie en koers te houden richting 2030. We bouwen verder aan een economie die antwoorden biedt voor de maatschappelijke uitdagingen van vandaag en morgen. We hebben de afgelopen jaren stevig ingezet op het realiseren van de ambities en doelstellingen van de Uitvoeringsagenda's, zoals het realiseren van innovatiecoalities (zoals op gebied van batterijen, eiwittransitie, solar en medische technologie), data icoonprojecten, om- en bijscholing van Brabants talent, koppelen van vraag- en aanbod op de arbeidsmarkt en het door ontwikkelen van campussen en fieldlabs.

We werken derhalve ook in 2024 aan een concurrerende, duurzame en welvarende Brabantse economie. Hiervoor is een sterke kennisinfrastructuur en innovatiekracht van en tussen triple helix partijen van vitaal belang. Een belangrijke schakel in sterke kennis- en innovatiesystemen is de beschikbaarheid van sleuteltechnologieën en de toepassing daarvan in concrete producten en diensten. We zijn hier als Brabant sterk in. Desalniettemin kunnen de samenhang en samenwerking tussen de verschillende ecosystemen Brabant-breed verder worden versterkt en uitgebouwd. Zowel rondom bestaande als nieuwe sleuteltechnologieën. Komend jaar werken we eveneens vanuit een missiegedreven innovatiebeleid, waarin we maatschappelijke opgaven en doelstellingen koppelen aan het verdienvermogen van morgen. De krapte op de arbeidsmarkt blijft de grote uitdaging van het succes van de Brabantse economie. Daarom blijven we samen met onze partners werken om talent voor Brabant aan te trekken én te binden (o.a. via het Expat Center), blijven we mensen om- en bij scholen via het Brabant scholingsfonds naar banen binnen de transities, stimuleren we ondernemerschap en verstevigen we de kennisinfrastructuur via de Kennispacten MBO en Hoger Onderwijs.

Voor internationale zaken is tweede helft van 2023 een nieuwe strategie ontwikkeld die voor de komende jaren de uitgaande en inkomende missies alsmede het uitbouwen van internationale netwerken vormgeeft, die relevant zijn voor de missiegedreven ecosystemen van Brabant. Bezoeken aan Azië en deelstaten in Duitsland liggen in de lijn der verwachting.

De meeste Uitvoeringsagenda's – op gebied van talentontwikkeling, innovatiecoalities, campusontwikkeling, internationale zaken en circulaire economie – lopen eind 2023 af, waardoor er wordt gewerkt aan hernieuwde Uitvoeringsagenda('s) voor de periode 2024 - 2027.

Wat willen we bereiken?

Stimuleren van missie-gedreven innovatie door sterke ecosystemen en clusters van bedrijven.

We werken aan een concurrerende, duurzame en welvarende Brabantse economie. Hiervoor is een sterke kennisinfrastructuur en innovatiekracht van en tussen triple helix partijen van vitaal belang. Belangrijke

schakel in sterke kennis- en innovatiesystemen is de beschikbaarheid van sleuteltechnologieën en de toepassing daarvan in concrete producten en diensten. We zijn hier als Brabant sterk in, maar stellen ook vast dat er nog leemtes zijn. Ecosystemen zijn nog niet overal compleet (bijvoorbeeld ecosysteem Waterstof), daarom worden ook, in samenwerking met de BOM, de hiaten in ecosystemen geïnventariseerd om basis daarvan te bepalen of/welke rol we als regionale overheid kunnen spelen. De samenhang en samenwerking tussen de verschillende clusters moet Brabantbreed worden versterkt en uitgebouwd, ook rond bestaande en nieuwe sleuteltechnologieën. Hierin werken we vanuit missiegedreven innovatiebeleid waarin we maatschappelijke opgaven koppelen aan het verdienvermogen van morgen. We hebben afgelopen jaren stevig ingezet op het realiseren van de ambities en doelstellingen van de Uitvoeringsagenda Toekomstbestendige Clusters & Triple Helix Samenwerking (Innovatiecoalities). In 2024 willen we voortborduren op de ingezette weg om met missiegedreven innovatie en inzet op het verder ontwikkelen van ecosystemen bij te dragen aan de doelstellingen van het beleidskader Economie 2030.

Indicatoren:

- **Brabantse positie op de (RIS) en (RCI) ranglijsten**

RIS is de Regional Innovation Scoreboard van de Europese Commissie, een gerenommeerde lijst van de meest innovatieve regio's in Europa (250 regio's in totaal). Onze ambitie is in 2030 minimaal bij de beste 15 regio's te horen. De huidige innovatiepositie (plek 25 in 2022, stijging van 11 plaatsen t.o.v. 2021) betekent dat we een uitdaging hebben.

RCI is de Regional Competitiveness Index, eveneens van de Europese Commissie. Deze index meet het concurrentievermogen van alle Europese regio's, bijvoorbeeld op het gebied van infrastructuur en opleidingen. Brabant scoort hoog op opleidingsniveau en technologisch niveau.

Huidige positie: 20 (2019)

- **% toename van het bruto regionaal product (BRP) ten opzichte van het voorgaande jaar** (BBV-verplichte indicator)

Het BRP groeit in 2022 (t.o.v. 2021)

Wat gaan we daarvoor doen?

Een impuls aan de circulaire economie/samenleving

Wij werken aan een circulaire economie en samenleving door duurzamer om te gaan met de beschikbare grondstoffen en natuurlijke hulpbronnen. We verminderen samen met maatschappelijke partners het gebruik van niet-hernieuwbare grondstoffen volgens de landelijke afspraken met 50 procent in 2030.

In de vastgestelde Uitvoeringsagenda Circulaire Economie hebben we onze uitvoering beschreven voor de komende jaren, op weg naar een verminderd grondstoffenverbruik in 2030.

Outcome-Indicator	2024	2025
grondstofverbruik		In 2030 is 50% van ons primaire grondstofverbruik verminderd
Output-Indicator	2024	2025
Vergroten bewustwording binnen het thema maakindustrie		
Binnen het thema Voedsel en het project Agrofoodvoice worden 2 concrete initiatieven uitgevoerd m.b.v. innovatiecontracten en vouchers.		Reststromen worden beter benut en leidt tot minder voedselverspilling, stimuleert de eiwittransitie.

Optimaliseren biobased ecosysteem

Een impuls in digitalisering

Innovatieve datadeel projecten (gekoppeld aan BrabantRing) De afgelopen jaren hebben we een stevige impuls gegeven aan digitalisering en datafisering van de Brabantse economie via de uitvoeringsagenda Dataeconomie waarbij we via diverse actielijnen hebben gewerkt. Een deel van die activiteiten is gerealiseerd en wordt afgerond. Een ander deel is in uitvoering en zal ook na 2023 doorlopen, zoals bijvoorbeeld de projecten gericht op de zorg (waarmee we tevens bijdragen aan de gezondheidsindicator), het project Brabant connected Health en VVT @ AI, het HTSM project, Smart connected Supplier Netwerk, het AI project, Brabant AI Community en Brabantring lopen door na 2023. Ook de Data talent projecten en het project Data Acceleratieplan lopen door en verder zullen de Datacoaches in 2024 doorgaan met hun activiteiten maar nu vanuit de EDIH.

Indicator	2024	2025	2026
Datamaturiteit (incl. cyberweerbaarheid) van het stuwende mkb	Advies-gesprekken met data-coaches	Uitgereikte vouchers	
Omvang Brabantse data-economie	Innovatieve datadeel projecten (gekoppeld aan BrabantRing)		
	Data startups en scale ups zijn ondersteund		

We zorgen dat rondom sleuteltechnologieën zogenaamde innovatie-coalities tot stand komen

Om de innovatie in de breedte te versterken hebben we in 2023 Brabantse innovatiecoalities ontwikkeld. In deze coalities zijn stakeholders verenigd, optimaliseren we de inzet van instrumenten en zorgen we dat nationale (Groeibrief) en regionale groei-initiatieven (regiodeals) hun doorvertaling krijgen. In 2024 zetten we in op de verdere uitvoering van de innovatiecoalities die in voorgaande jaren zijn opgestart. Middels specifieke KPI's in elke innovatiecoalitie (o.a. de innovatiecoalities "Meten is weten, van het ziekenhuisbed tot thuis" en "Smart Industry 4.0") dragen we er zorg voor dat deze bijdragen aan de bredere welvaart voor de Brabander, zoals onder andere de belofte voor "3 gezondere levensjaren voor elke Brabander" (gezondheidsindicator).

Indicator	2024
Innovatiecoalities	

We zorgen voor een organisatorisch sluitende keten voor de ondersteuning van innovatieve starters, groeiers en scale-ups.

Indicator	2024	2025	2026

Slagings% innovatieve startups in Brabant	*)	10% hoger dan in 2020
---	----	-----------------------

Aantal nieuwe snelle groeiers in Brabant	5	5
--	---	---

*) In 2022 worden met BOM en Braventure afspraken gemaakt over de activiteiten die nodig zijn om de doelstelling (2025; 10% t.o.v. 2020) te realiseren. Hiertoe wordt een jaarlijkse monitor ontwikkeld waarin de voortgang te volgen is.

Wat willen we bereiken?

Inzetten op talentontwikkeling voor de kenniseconomie van morgen

Indicatoren:

Om onze kenniseconomie draaiende houden hebben we al het talent nodig want de arbeidsmarktkrapte is groot. Daarom blijven we ook in 2024 inzetten op het behoud van (internationaal) talent door daarvoor de diensten van het expatcenter Brabant breed uit te rollen. We zetten extra in op stimuleren van om- en bijscholen van talent via Brabant Leert en het Brabant Leert Scholingsfonds voor energietransitie, voedseltransitie, zorgtechnologie en andere bewegingen op de arbeidsmarkt. Op BrabantLeert is op alle niveaus (mbo, hbo, wo en particulier) extra scholingsaanbod beschikbaar om de Brabantse transitieopgaven te ondersteunen. Daarnaast blijven we ons inzetten op het versterken van de kennisinfrastructuur, impactvol ondernemerschap en leven lang ontwikkelen via de kennispacten MBO en Hoger Onderwijs

- **Spanningsindicator Brabantse arbeidsmarkt:**
- **% bruto arbeidsparticipatie (werkgelegenheid)**
- **Succes broedplaatsen Provincie Noord-Brabant**

Wat gaan we daarvoor doen?

Aantrekken en behouden van nationaal en internationaal talent

De huidige personeelskrapte, maar ook de verwachte toekomstige afname van de beroepsbevolking (mede als gevolg van vergrijzing en ontgroening) vragen om een extra investering in het behouden van talent voor de Brabantse arbeidsmarkt. En inzet op het verder creëren en behouden van een goed en fijn woon- en werk- en leefklimaat.

Indicator	2024
Brabant Breed uitrollen van de expatcenters	Van 1 naar 3
Doorontwikkelen van hybride leeromgevingen naar transitiehubs	Van 5 naar 7

Inzicht in de arbeidsmarkt ontwikkelingen t.b.v. maatschappelijke transities

Belangrijk is om een duidelijk beeld te verkrijgen van de (toekomstige) arbeidsmarkttopgaven als gevolg van de maatschappelijke transities enerzijds en het aanbod van talent anderzijds. In 2023 zijn daarvoor de eerste human capital agenda's afgerond op de thema's energietransitie en digitalisering. In 2024 wordt verder gewerkt aan de overige transitie-opgaven. De ontwikkelde dashboards worden ingezet om de bewegingen op de arbeidsmarkt continu te kunnen monitoren.

Indicator	2024
Human Capital agenda brabant breed op alle 3 de transities: in beeld brengen van de toekomstige arbeidsmarktopgaven als gevolg van maatschappelijke transities	Van 2 naar 3
Doorontwikkeling van dashboards over onderwijs & arbeidsmarkt en de verbinding daarvan met de algemene economische opgaven. Realisatie en inzet van het talent-dashboard om inzicht te krijgen in de braindrain/gain in Brabant in relatie tot de kraptesectoren	100%

Leren en ontwikkelen

Het faciliteren van om- en bijscholing en het aanleren van vaardigheden middels opleidingen en loopbaanadviezen ten behoeve van de economie van morgen.

Indicator	2024
Brabant leert; Minimaal 5000 Brabanders krijgen de mogelijkheid om zich jaarlijks gesubsidieerd om- en bij te scholen richting kansrijke beroepen en t.b.v. krapte- en transitiesectoren	10.000
Samenwerking op ontwikkelen van kennis via Kennispact MBO-HBO-WO doorontwikkelen naar 1 kennispact	1 Kennispact Brabant

Wat willen we bereiken?

Realiseren van sterkere clusters door Europese en internationale samenwerking

Indicatoren:

- Aantal gelande projecten (35 p/jaar)
- Aantal handelsmissies (12 p/jaar)
- Aantal innovatiemissies, inkomen en uitgaand (10p/jaar)

Wat gaan we daarvoor doen?

Bouwen en onderhouden van contacten en netwerken voor internationale innovatiesamenwerking

Indicator	2024	2025	2025
Aansluiten bij innovatiecoalities	3	3	3
Aantal projecten met een impact op gezondheid via Efro/Interreg (gezondheidsindicator)	8		

Continueren van investeringsbevordering

Indicator	2024	2025	2026
% High value projecten	35%	40%	
Passend binnen topsectoren/clusters	90%	90%	
Investor Relations gesprekken	140	140	

Stimuleren van de internationale handel

Indicator	2024
Deelnemende Bedrijven/ Kennisinstellingen	60
Informatiebijeenkomsten	12
Trade Relations gesprekken	60

Wat willen we bereiken?

Het versterken van de ruimtelijke-economische structuur

Indicatoren:

- Provincie Noord-Brabant scoort gemiddeld op de Brede Welvaartsindicator (BWI in 2021)

Wat gaan we daarvoor doen?

(Door)ontwikkelen van stedelijke innovatie districten

Indicator	2024
Verkenning Brabantse steden	
Ondersteuning fieldlabs/faciliteiten	

Bijdragen aan campusontwikkeling

Indicator	2024
Ontwikkelperspectief (roadmaps) campussen	3
Opwerken broedplaatsen/hybride leeromgevingen waarbij arbeidsmarkt en bedrijfsleven worden verbonden	7

Beleidskaders en uitvoeringsagenda's

Beleidskaders

- ?Beleidskader Economie 2030

Uitvoeringsagenda's/Strategische documenten

- Innovatieprogramma Agrofood Brabant 2020
- Cluster Actieagenda's
- Data Science: Graduate School en Cluster Initiatief
- Digitalisering: verkenning Brabant Digitaliseert. Agenda Digitalisering in Brabant.
- Smart data: eerste stap richting een vooraanstaande data-economie
- Evaluatie fondsen uit de eerste en tweede tranche investeringsagenda Essent
- Aanpassingen Innovatiefonds Brabant BV, 2017
- Businessplan Valorisatiefonds Brabant
- Aanpak Werklocaties 2020-2023
- Pact Brabant
- Actieplan Arbeidsmarkt "Talent voor de kennis economie van morgen"
- Statenmededeling "Continuering aanpak Internationalisering en Branding en beschikbaar stellen stelpost"
- Statenmededeling Bouwsteen Economie & Internationalisering Brabant
- UA DataEconomie
- UA Circulaire Economie
- UA Toekomstige Clusters en Triple Helix Samenwerking 2021-2023
- UA Versterking campussen, stedelijke innovatiedistricten, fieldlabs en hybride leeromgevingen 2021-2023
- Investeringsimpuls Economie, Kennis en Talentontwikkeling

Inzet verbonden partijen

Voor het realiseren van de doelstellingen uit dit begrotingsprogramma worden onderstaande verbonden partijen ingezet:

- BOM Holding BV
- Meerjarenplan BOM 2017-2020
- Businesspark Aviolanda (BPA)
- Pivot Park holding
- Green Chemistry Campus BV
- Havenbedrijf Moerdijk
- Stichting Leisure Ontwikkelfonds Noord-Brabant
- Brabant Startupfonds

Nadere informatie over verbonden partijen staat in de paragraaf Verbonden partijen.

Ontwikkelingen en onzekerheden

Met name de huidige krapte op de arbeidsmarkt en de impact van de gevolgen van stikstofmatregelen, de druk op de beschikbare ruimte en congestie op het net zullen hun invloed hebben op de innovatie- en groeikansen van de Brabantse economie.

Wat mag het kosten?

5. Economie

Bedragen x € 1.000		Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	
		2022	na wijz.	2023	2024	2025	2026	2027
<u>Lasten</u>								
	Programmalaasten	45.630 N	92.339 N	25.559 N	20.118 N	20.118 N	20.118 N	
	Toerekening organisatiekosten	8.410 N	7.690 N	5.260 N	5.260 N	5.260 N	5.260 N	
Totaal Lasten		54.040 N	100.029 N	30.819 N	25.378 N	25.378 N	25.378 N	
<u>Baten</u>								
	Programmabaten	15.199 V	33.734 V	107 V	109 V	111 V	113 V	
	Baten toerekening organisatiekosten	1.024 V	0	0	0	0	0	
Totaal Baten		16.223 V	33.734 V	107 V	109 V	111 V	113 V	
Saldo van baten en lasten		37.817 N	66.295 N	30.712 N	25.269 N	25.267 N	25.265 N	
	Onttrekking aan reserves	44.120 V	48.543 V	0	0	0	0	
Bedragen x € 1.000		Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	
		2022	na wijz.	2023	2024	2025	2026	2027
	Onttrekking aan reserve	44.120 V	48.543 V	-	-	-	-	-
	Reserve Beleidskader Economie 2030	18.922 V	26.781 V	-	-	-	-	-
	Reserve Europese programma's 2022-2027	666 V	13.070 V	-	-	-	-	-
	Res. Essent Investeringsagenda	4.244 V	4.545 V	-	-	-	-	-
	Reserve Co-financ. Europese programma's	20.288 V	4.146 V	-	-	-	-	-

(bedragen x € 1.000)		saldo per	saldo per	saldo per	saldo per	saldo per	saldo per
		01-01-2023	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027
5. Economie							
	Reserve Beleidskader Economie 2030	45.816	19.034	19.034	19.034	19.034	19.034
	Reserve Europese programma's 2022-2027	23.616	20.396	20.396	20.396	20.396	20.396
	Reserve Co-financ. Europese programma's	14.574	15.348	18.278	21.208	24.138	27.068
	Res. Essent Investeringsagenda	171.803	167.258	167.258	167.258	167.258	167.258

